

Čtení na pokračování,
Část dvacátá devátá:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola XVI/3

Dvacáté století se od samého začátku ukázalo být hrozbou pro náboženství. Z velkých evropských univerzit přicházel výkvět studentů (chcete-li intelektuálů), kteří opěvovali vědu a matematiku a předpovídali zánik náboženství. Cílem století se stalo uspokojení potěšení a Řecko nebylo vůči těmto novým trendům imunní.

Válka v Řecku z roku 1897 přinesla neštěstí, a v důsledku toho chudobu a demagogové, kteří se přirozeně objevují, když se chudoba ukáže v takovém stupni, učinili Řecko zvláště náchylným k novým ideám. Studenti, kteří měli to štěstí, že mohli studovat na velkých univerzitách, se vraceli do Řecka se svými aktovkami a knihami. Přišli, aby pomohli odstranit předpokládané zastaralé byzantské tradice a dělali ze sebe pokračovatele starobylých řeckých předků a jejich slavné historie.

Mezitím zesnul metropolita Germanos Kalligas a na jeho místě se objevil Prokopios II. Oikonomides. Dříve než se nové myšlenky uchytily v srdcích lidí, objevilo se hnutí nazvané 'Evangelika'.

Královna Olga s tichou podporou metropolity rozhodla, aby se Evangelia a celý Nový zákon učily na školách přeložené do moderní, hovorové řečtiny. Tento překlad do současné řečtiny dělal člověk, kterého vybrali. Zvolili moderního spisovatele, který žil v protestantské zemi a začal publikovat svůj překlad v denním tisku. Stalo se tak navzdory námitkám posvátného synodu a tří patriarchátů. Vůči tomu se postavili i vysokoškolští studenti, a 8. listopadu 1901 tak začala vzpoura. Ten den zemřelo 8 lidí, 95 bylo zraněno. Kvůli vměšování královny a metropolity do této záležitosti padla vláda (která zápasila od roku 1899, aby posbírala trosky a obnovila postavení tohoto malého království). Stejně tak padl metropolita.

Člověk se nestačil divit, jak se mohl tento malý a chudý národ poskládat po kouskách opět dohromady. Chudoba, nemoci a smrt byly všude. Chudinské čtvrtě hubila tuberkulóza, přesto přitažlivost církve uprostřed takového utrpení zůstávala silná.

Zástupy lidí, kteří se shromažďovali kolem Rizarioské školy, se postupně zvětšovaly. Vskutku, navzdory těm, kteří chtěli vnucovat království své 'nové

ideje, pravoslavná církev, která uchovala a posilovala své lidi během čtyř set let otroctví a porážek, stále zářila pro zubožený lid.

Nektarios, skutečné zosobnění církve, tu byl pro lidi, aby jim pomohl jakýmkoliv způsobem toho byl schopen. Zjistil, že ještě není čas, aby opustil školu a svět. Měl nyní mezi padesátkou a šedesátkou, jeho vlasy a vousy pomalu bělely a on se pokoušel nést Boží přikázání lásky, jak nejlépe mohl, po celou dobu s pokornou duší.

Během nedělní bohoslužby v chrámu Panagia Chrysospeliotissa na Aiolské ulici si Nektarios všiml jednoho kněze, jehož oblečení bylo velmi rozedrané. Aniž by o tom moc přemýšlel, vzal Nektarios vlastní podřízník a požádal kněze, aby si jej s ním vyměnil. Ten z toho byl vyjevený.

„Co ... co budete s tím podřízníkem dělat?“ zeptal se kněz pokorně.

„Nebojte, nějaký někde najdu ... nějaký si udělám.“

Nektarios se vrátil k Rizarioským v zažloutlém, záplatovaném podřízníku.

„Vaše Eminence, co to znamená?“ otázal se generální sekretář školy Nektaria, když ho viděl vstupovat do školy. „Víte přece, že začínáte být považován některými prohnanými osobami za blázna ... Berou vás jako někoho, kdo přestoupil hranice logiky, víte o tom?“

Nektarios se krátce zastavil a cítil se trochu zraněný.

„Život, můj příteli, je očišťování. Bez Pána Ježíše Krista nemá život na této zemi žádný smysl ... ve skutečnosti vůbec nezáleží na tom, jak vypadáte, život je všechno možné, jen ne logický.“

Dny, měsíce a roky stále nemilosrdně ubíhaly. Moře života nepřestalo být bouřlivé a plné trápení. Na jednu stranu se rizarioští studenti postupně měnili. Jejich přístup a charakter ukazoval, že jsou vedeni správným náboženským směrem. Na druhou stranu na něj nepřestala být školní správa našťvaná, a metropolitě synodu si nepřestali šuškat, že není nic než hostující archijerej.

Kdyby Nektarios tak netoužil dát svůj život pro církev a kdyby nepředával všechno Boží prozřetelnosti, ale místo toho byl jako většina z nás, co máme slabou vůli a neustále hledáme bezpečí, jistě by dávno ochabl nebo se zbláznil.

Jednoho večera přistoupil nový athénský metropolita, Theoklitos Menopoulos k Nektariovi mimo kanceláře posvátného synodu. „Musíte se starat o své věci a urovnat všechny nevyřízené záležitosti. Vidím, že jste pozadu a nestaráte se o věci, jak byste měl. Kdybychom chtěli, abyste převzal diecézi, bránila by nám v tom záležitost s patriarchátem.“

V říjnu 1902 vzrostl počet duchovních, kteří se jistým způsobem trápili tím, jakým směrem se ubírá Rizarioská škola.

Z tohoto důvodu a rovněž proto, že jeho občanství a jiné záležitosti zůstaly nevyřešené, byl Nektarios dotlačen k tomu, aby napsal novému alexandrijskému patriarchovi, Photiovi. Věděl, že mu musí podrobně vylíčit

celou situaci, která se odehrála. Napsal rovněž o nespravedlnosti způsobené tím, že mu byl zadržán plat:

Přikládám pro Vaši Blaženost k přečtení tři dokumenty pocházející od patriarchy Sofronia. První je datován 3.5.1890 v Káhiře, druhý 11.6.1890 v Alexandrii a třetí rovněž 11.6.1890. Těmito písemnostmi mě propouští z mého postavení, zprošťuje mě mých povinností, uvolňuje dokonce ze stavu duchovenstva a posílá mě pryč z Egypta bez vysvětlení nebo omluvy, jak můžete jasně vidět.

Toto rozhodnutí, Vaše Blaženosti, nebylo provedeno v souladu s kánony a dekrety církve. Navíc bylo nespravedlivé a nečestné, že rozhodnutím jedné osoby byl poslán pryč bez vysvětlení metropolita, který byl řádně přijat oficiální volbou, který byl ustanoven tím stejným trůnem, který ho vyhostil, a který neúnavně pro tento trůn pracoval. Se vši úctou se ptám, je to spravedlivé?

Všimněte si prosím, Vaše Blaženosti, že požehnaný zesnulý napsal ve svém dopisu z 11.6.1890 následující: ‚Současně je srozuměn, že všechny jeho účty byly řádně vyplaceny, a že obdržel všechny svoje platy po dobu nezbytnou, a že již nemá nic platit patriaršímu trůnu, který mu rovněž není nic dlužen.‘ Ačkoliv požehnaný zesnulý patriarcha jistě určil čas, během něhož bylo nezbytné platit mi plat, nedefinoval dobu, kdy by měla výplata končit. Možná se Vaše Blaženost domnívá, že se to shoduje s dobou, kdy jsem byl uvolněn z mých služeb. To však bohužel není pravda. Požehnaný zesnulý patriarcha takto rozhodl, že moje právo dostávat plat skončilo v době, kdy jsem byl vysvěcen na biskupa. Bylo mi tedy odepřena platba služného za 16 měsíců, od doby, kdy jsem byl vysvěcen na biskupa, do doby, kdy jsem byl propuštěn. Tedy ‚doba, kdy to bylo nutné‘ odkazuje na dobu, kdy jsem byl vysvěcen na biskupa. To lze ověřit v knihách zesnulého požehnaného patriarchy, kde je doba mé poslední výplaty uvedena. Pouze moje absolutní účta k jeho svaté osobě a protože jsem toužil mít pokojnou duši, vedly k tomu, že jsem neprotestoval proti této dvojnásobné nespravedlnosti. Místo toho jsem se podřídil jeho požehnané vůli, opustil Egypt, a věřil, že obnovení práva zajistí Hospodin, až bude cítit, že na to dozrála doba. Věřím, že díky tomuto dopisu se tato doba blíží.

Snažně tedy prosím Vaši Blaženost, aby se ujala spravedlnosti a uznala mě biskupem svého patriaršího trůnu. Bude-li tedy Vaše Blaženost tak dobrotivá a laskavá ve službách spravedlnosti a provede nezbytná opatření ohledně mého postavení, chtěl bych předem vyjádřit svoji vděčnost.

Zůstávám v plné oddanosti

V úctě, +Nektarios

Když se Nektarios podepsal pod obvyklé zakončení dopisu, jako by jeho duše byla zbavena úzkosti, kterou nesla již tolik let. Nový patriarcha byl jeho protivníkem při posledních volbách, a ačkoliv bylo dobře známo, že je rovněž favoritem královny, Nektarios vůči němu nechoval žádné pocity zranění nebo hořkosti. Miloval nového patriarchu s náležitou úctou a oddaností, která se očekává k někomu jeho postavení. Nektarios se za něj často modlil, i nedávno během prosebné pobožnosti sloužené za zemi Nilu, kterou Nektarios tak vroucně miloval. Jaksi ve svém srdci věděl, že nový patriarcha, známý učený muž z Kykladských ostrovů, vyjasní záležitosti a jeho život bude moci nabrat směr k lepšímu, možná přinese nová dobrodružství a zápasy v Egyptě.

Nektariův instinkt rovněž napovídal, že jeho touha po monastýrském životě se ještě neuskuteční. S tímto na mysli, začal Nektarios připravovat svého oddaného chráněnce, Constantina Sakkopoulose na náhlý odjezd. Krátce poté zemřela Costasova matka.

„Chtěl bys žít v Egyptě, Costasi?“

„Velmi rád, Vaše Eminence. Říká se, že tam nikdy neprší. Představte si, že ... neznají tam sníh, slejváky a studené severní větry. Představte si život bez nutnosti topení.“

„Ano, ale nemysli si, že život tam nemá svoje těžkosti.“

„Opravdu? Jaké, Vaše Eminence?“

„Neskutečné horko, každý večer vysoká vlhkost a v noci nespočet hmyzu, zvláště v chudinských čtvrtích, špína a tak dále.“

„Opravdu ...?“

„V poslední době tam však začali Britové dělat podivuhodné věci.“

„Dobrá, horko a vlhkost jsou maličkosti, Vaše Eminence. To mi nevadí. Přesto bych tam rád odešel. Můžeme jíst každý tak často banány a datle ...“

Costasova poslední slova Nektaria pobavila, protože on se nemohl zbavit břemene zodpovědnosti za spásu světa, kterou cítil v hloubi své vlastní duše. Viděl svět plný utrpení a bolesti, podvodů a manipulací, mlčenlivého trápení a vykořisťování.